

Datum

2023-08-08

Vår referens

Irma Cupina

Utredningssekreterare

irma.cupina@malmö.se

Tjänsteskrivelse**Remiss om Patientöversikter inom EES och Sverige (SOU 2023:13)
HVO-2023-2854****Sammanfattning**

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har fått möjlighet att yttra sig om utredningen *Patientöversikter inom EES och Sverige* (SOU 2023:13). Utredningen har tagit fram förslag som möjliggör informationsutbyte av patientöversikter inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Utredningen har tagit fram förslag som möjliggör informationsutbyte av patientöversikter inom EES. Patientöversiktstjänsten inom EES syftar till att ge individer och vårdpersonal tillgång till viktig hälso- och sjukvårdsinformation från hemlandet när de behöver vård i ett annat EES-land. Krav på informationsutbyte gäller inte omsorgsgivare, och inte heller kommunal hälso- och sjukvård men dessa vårdgivare och omsorgsgivare får ge tillgång till och ta del av uppgifter om de önskar. Utredningen har dock tagit hänsyn till omsorgsgivare när det gäller det nationella utbytet av patientöversikter.

Många av utredningens förslag handlar om infrastruktur för patientöversikterna, hur den personliga integriteten ska upprätthållas och hur en säker personuppgiftsbehandling ska säkerställas. E-hälsomyndigheten föreslås få ett antal uppdrag med anledning av detta.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens synpunkter presenteras i förvaltningens förslag till yttrande. Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i remissen.

Förslag till beslut

1. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande om Remiss om Patientöversikter inom EES och Sverige (SOU 2023:13).

Beslutsunderlag

- Patientöversikter inom EES och Sverige (SOU 2023:13)
- Tjänsteskrivelse HVON 2023-08-30 Remiss om Patientöversikter inom EES och Sverige (SOU 2023:13)
- Förvaltningens förslag till yttrande

Beslutsplanering

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott 2023-08-22

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2023-08-30

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har fått möjlighet att yttra sig om utredningen *Patientöversikter inom EES och Sverige* (SOU 2023:13).

Bakgrund och avgränsningar

Den 30 juli 2020 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare med syfte att utreda vad som krävs för att uppnå en patientsäker och effektiv process för elektroniska recept inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) (dir. 2020:80). Den 20 oktober 2021, fick utredningen ytterligare tilläggsdirektiv för att inkludera frågor som rör gränsöverskridande patientöversikter inom EES. Utredningen fick namnet "E-recept och patientöversikter inom EES".

Utredningen har tagit fram förslag som möjliggör informationsutbyte av patientöversikter inom EES. Utredningen har fokuserat på att inkludera både privata och offentliga vårdgivare oavsett finansieringsform, enligt direktiven. Däremot omfattar inte utredningens uppdrag möjligheten att möjliggöra informationsutbyte från omsorgsgivare. Trots det har utredningen tagit hänsyn till omsorgsgivare när det gäller det nationella utbytet av patientöversikter, med beaktande av den nationella regleringen för sammanhållen journalföring inom Sverige. Vidare avgränsning görs gällande kravet på att vårdgivare ska tillgängliggöra och kunna ta del av patientöversikter inom Sverige. Kravet gäller inte vårdgivare som bedriver tandvård eller kommunal hälso- och sjukvård men dessa vårdgivare och omsorgsgivare får ge tillgång till och ta del av uppgifter om de önskar. Hur förslaget regleras beskrivs i kapitel 15.

Patientrörlighetsdirektivet har som mål att underlätta för patienter att få tillgång till säkra och högkvalitativ vård över gränserna. Inom detta direktiv ska ett nätverk för e-hälsa etableras, där samarbete och informationsutbyte främjas och stöds av EU. Två tjänster som har utvecklats inom detta samarbete är e-recept och patientöversikter. Patientöversiktstjänsten inom EES syftar till att ge individer och vårdpersonal tillgång till viktig hälso- och sjukvårdsinformation från hemlandet när de behöver vård i ett annat EES-land. Detta gäller vid både planerad och oplanerad vård. Denna tillgång till relevant information ökar patientsäkerheten och minskar risken för vårdskador. Då det kan röra sig om känsliga personuppgifter måste hanteringen ske med hög informationssäkerhet och respekt för den personliga integriteten.

För närvarande deltar nio länder i tjänsten patientöversikt inom EES, och ytterligare 15 länder har fått finansiellt stöd och planerar att delta fram till 2025. Tjänsten befinner sig i en aktiv implementationsfas, med en ökning av antalet invånare som kan utbyta patientöversikter från 5,7 miljoner 2021 till 58,8 miljoner 2022. Utredningen sammanfattar genomförandet och erfarenheterna från fem länder som för närvarande utbyter patientöversikter, vilket inkluderar både framgångsrik snabb implementering och mer omfattande arbete. Det varierar också betydligt hur många vårdgivare som deltar, från endast ett sjukhus i Malta till samtliga vårdgivare i Estland.

Nedan följer en redovisning av ett urval av för nämnden relevanta förslag och bedömningar.

Kapitel 10 Definition av begreppet patientöversikt

Utredningen bedömer att begreppet patientöversikt bör definieras som:

”En sammanställning av utvalda uppgifter om patienten och dess hälsa och vård som syftar till att bidra till en god och säker vård”.

Kapitel 11 Dokumentation och tillgängliggörande av informationsmängder

Utredningen föreslår att det ska vara obligatoriskt att tillgängliggöra vissa informationsmängder nationellt och inom EES för att säkerställa patientsäkerheten, men också ur ett nationellt jämlikhetsperspektiv. Kravet på att vårdgivare ska tillgängliggöra och kunna ta del av patientöversikter inom EES gäller inte vårdgivare som bedriver tandvård eller kommunal hälso- och sjukvård men dessa vårdgivare får ge tillgång till och ta del av uppgifter om de önskar.

Kapitel 12 Gränsöverskridande utbyte av patientöversikter

Utredningen föreslår att E-hälsomyndigheten ska ansvara för att utveckla och hantera den funktionalitet och infrastruktur som behövs för att uppfylla relevanta åtaganden vid implementeringen av tjänsten i Sverige.

Kapitel 13 Grundläggande förutsättningar för E-hälsomyndighetens personuppgiftsbehandling

Utredningen bedömer att den rättsliga grunden för E-hälsomyndighetens behandling av personuppgifter vid hantering av patientöversikter ska fastställas dels i E-hälsomyndighetens instruktion, dels i en ny förordning. Den rättsliga grunden kan innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av dataskyddsförordningen.

Kapitel 14 En ny förordning om E-hälsomyndighetens personuppgiftsbehandling i samband med hanteringen av patientöversikter

Utredningen anser att det är lämpligt att i förordning fastställa närmare bestämmelser för hur E-hälsomyndighetens behandling av personuppgifter vid utbyte av patientöversikter ska gå till. De närmare bestämmelserna avser bland annat ändamål med behandlingen och personuppgiftsansvar. Utredningen föreslår vidare att utbytet förutsätter att patienten lämnat ett integritetshöjande samtycke. Förslaget innehåller även bland annat en uppgiftsskyldighet för E-hälsomyndigheten till vårdgivare i Sverige och utländska kontaktpunkter för e-hälsa. Vidare regleras behörighetstillgång och åtkomstkontroll.

Kapitel 15 Ändringar i patientdatalagen, lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation, offentlighets- och sekretesslagen samt lagen om nationell läkemedelslista

Utredningen föreslår ändringar i patientdatalagen (2008:355), lagen om sammanhållande vård- och omsorgsdokumentation (2022:913) samt lagen om nationell läkemedelslista (2018:1212). De föreslagna ändringarna innebär att vårdgivare, med vissa undantag, ska ge E-hälsomyndigheten elektronisk tillgång till uppgifter om patienter för att skapa och dela patientöversikter inom både EES och Sverige. För att möjliggöra informationsutbytet föreslås sekretessbrytande bestämmelser, så att sekretess inte hindrar att uppgifter lämnas till E-hälsomyndigheten enligt de nya lagarna. Sammanfattningsvis syftar ändringarna till att underlätta och förbättra informationsutbytet kring patientöversikter inom EES och i Sverige.

Kapitel 16 Avvägning mellan behov och integritetsrisker vid utbyte av patientöversikter inom EES

Det är utredningens sammanfattande bedömning att behoven av, och fördelarna med utredningens förslag överväger de integritetsrisker som behandlingen medför. Behandlingen uppfyller ett mål av allmänt intresse och är proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Kapitel 17 Ikraftträdande

Den nya förordningen om personuppgiftsbehandling vid E-hälsomyndigheten i samband med hantering av patientöversikter bör träda i kraft den 1 november 2025. Avseende övriga författningsändringar som föreslås i detta betänkande är det för närvarande inte möjligt att ange en rimlig uppskattning för när de kan träda i kraft. Detta beror på att det är svårt att förutse vilken tidsåtgång de omfattande förslag som utredningen i övrigt lämnar, i synnerhet när det gäller förvärvs-, styrnings- och organisationsfrågorna som behandlas företrädesvis i kapitel 12, kommer att kräva.

Utredningens konsekvensanalys

Utredningen presenterar fördelarna med att införa tjänsten patientöversikter inom EES, vilket förväntas leda till bättre hälsa för individen och minskade vårdkostnader. Förslaget har ekonomiska och andra konsekvenser och påverkar flera aktörer. Infrastrukturen för tjänsten inom EES beräknas kosta cirka 90 miljoner kronor att bygga över fyra år. Utredningen föreslår att denna infrastruktur också används för att förmedla och ta del av svenska patientöversikter inom Sverige för att öka nyttan. Förslaget innebär att staten bör förvärva Inera eller Ineras tjänster för att tillvarata den pågående utvecklingen och undvika att bygga ny infrastruktur. Detta påverkar dock det kommunala självstyret, och regioners och kommuners inflytande över informationshanteringen måste säkerställas på andra sätt, vilket kan innebära kostnader. Slutligen framhåller utredningen vikten av patientens inflytande genom att föreslå utvecklingen av en digital samtyckestjänst där patienten kan hantera och överblicka sina samtycken.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens synpunkter presenteras i förvaltningens förslag till yttrande. Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i remissen.

Ansvariga

Sergio Garay, förvaltningschef